

TÀI TRỢ DỰ ÁN

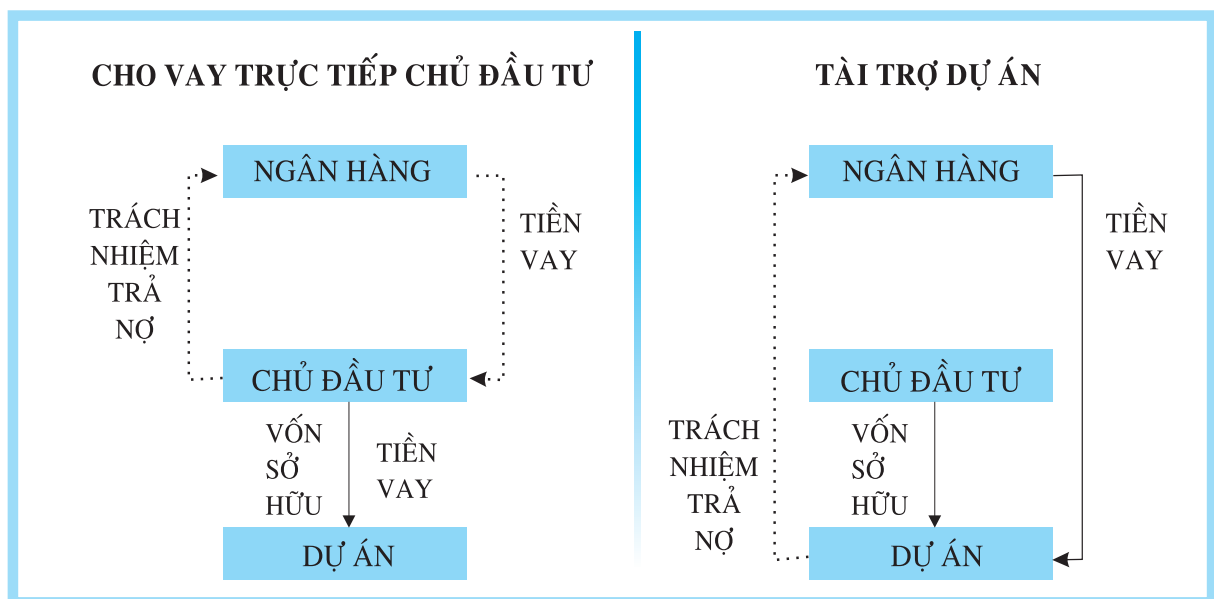
SỰ CẦN THIẾT ĐỐI VỚI DOANH NGHIỆP VIỆT NAM

Ths. Phạm Anh Dũng*

Theo quy chế cho vay hiện hành, ngân hàng có thể đáp ứng nhu cầu đầu tư dự án của khách hàng thông qua phương thức cho vay theo dự án đầu tư. Tuy vậy, quy chế này chưa xác định cụ thể phương thức này là như thế nào. Ở các nước, việc cho vay theo dự án đầu tư thường được diễn ra thông qua hai cách: (1) Trực tiếp cho chủ đầu tư vay để thực hiện dự án (Direct Lending) và (2) Tài trợ dự án (Project Finance). Thực tế Việt Nam hiện nay, các ngân hàng cho doanh nghiệp vay để thực hiện dự án chủ yếu dưới hình thức cho vay trực tiếp; Tài trợ dự án là cách thức cho vay còn khá mới mẻ, chưa được phổ biến. Bài viết này muốn đề cập tới cách cho vay đó vì thiết nghĩ rất cần thiết đối với điều kiện kinh tế nước ta hiện nay.

1. Phân biệt cho vay trực tiếp chủ đầu tư với tài trợ dự án

Có thể hình dung sự khác biệt của hai cách thức cho vay này thông qua sơ đồ sau:

Tổng Giám Đốc Ngân Hàng Thương Mại Cổ Phần Sài Gòn (*)

2. Sự khác biệt về nguồn trả nợ và vấn đề lựa chọn phương thức tài trợ thích hợp đối với ngân hàng

Đối với cho vay trực tiếp, khả năng trả nợ của khách hàng không chỉ phụ thuộc vào hiệu quả hoạt động của dự án mà còn phụ thuộc vào hiệu quả các hoạt động khác cũng như nghĩa vụ trả các khoản nợ cũ của người đi vay. Một khi dự án hiệu quả nhưng những hoạt động khác ngoài dự án thua lỗ hoặc có lời nhưng toàn bộ số tiền khách hàng tạo ra chỉ vừa đủ trả các khoản nợ cũ thì khách hàng cũng sẽ khó mà trả được khoản nợ mới ngân hàng cho dự án vay. Trong trường hợp này, có thể nói dự án có hiệu quả chỉ là điều kiện cần chứ không phải là điều kiện đủ để ngân hàng chấp nhận cho vay.

Đối với tài trợ dự án, ngân hàng chỉ cần quan tâm tới khả năng trả nợ từ hiệu quả và tài sản của dự án thì có thể cho vay được.

Khi ngân hàng đánh giá tình hình tài chính người đi vay tốt còn dự án vay chưa đựng nhiều rủi ro (dĩ nhiên là ở mức chấp nhận được) thì ngân hàng thích cho vay trực tiếp hơn. Trái lại, khi tình hình tài chính khách hàng không tốt còn dự án hiệu quả, ít rủi ro thì ngân hàng thích tài trợ dự án hơn. Tất nhiên, về phía doanh nghiệp, việc lựa chọn để được cho vay trực tiếp hay tài trợ dự án còn do rất nhiều nguyên nhân khác.

3. Nhu cầu phương thức tài trợ dự án trong điều kiện kinh tế Việt Nam

Hiện nay, doanh nghiệp có dự án vay hiệu quả mà vẫn không được ngân hàng cho vay thường là do: (1) tình hình tài chính không tốt hoặc tốt nhưng không đủ cơ sở để các ngân hàng tin hoặc/và (2) không đáp ứng được yêu cầu về bảo đảm tín dụng mà ngân hàng đặt ra. Trong những trường hợp đó, nếu áp dụng tài trợ dự án, khó khăn sẽ được giải quyết.

Các tổ chức tài chính hoặc chuyên viên tài chính nước ngoài thường khuyên các ngân hàng nên chú trọng dự án tốt để cho vay chứ đừng đặt nặng vấn đề bảo đảm tín dụng là muốn ám chỉ cách cho vay theo phương thức tài trợ dự án. Một khi tách bạch dự án ra khỏi tình hình tài chính không hấp dẫn của chủ đầu tư, ngân hàng có thể dễ dàng quán xuyến nguồn thu nợ thứ nhất từ hiệu quả của dự án và nguồn thu nợ thứ hai từ tài sản của bản thân dự án thì có thể không cần quan tâm đến tình hình tài chính của chủ đầu tư và cũng không cần chủ đầu tư có một khoản bảo đảm nào. Một khi chủ đầu tư gặp rủi ro, ngân hàng có thể bán phần vốn sở hữu của chủ đầu tư trong dự án để tiếp tục duy trì hoạt động của dự án mà thu nợ. Trường hợp không may, không bán được phần vốn sở hữu của chủ đầu tư hoặc dự án bị rủi ro, ngân hàng sẽ yêu cầu tòa án tuyên bố phá sản

công ty dự án và thu hồi nợ từ tiền bán tài sản.

4. Khó khăn và kiến nghị

Hiện nay, việc áp dụng tài trợ dự án ở Việt Nam gặp những khó khăn sau đây:

- Chưa có cơ sở pháp lý rõ ràng cho phương thức cho vay này;

- Tài trợ dự án còn quá mới mẻ đối với các ngân hàng lẫn doanh nghiệp Việt Nam;

- Để tài trợ dự án hiệu quả đòi hỏi phải có những dự án lớn. Đa số các doanh nghiệp Việt Nam có quy mô nhỏ, vốn mỏng nên hạn chế trong việc đầu tư các dự án lớn.

Để giải quyết những khó khăn cho việc phát triển nghiệp vụ này chúng tôi có mấy kiến nghị sau:

- Ban hành và quy định rõ ràng hơn các quy định về phương thức tài trợ dự án;

- Tuyên truyền phổ biến sản phẩm mới cho doanh nghiệp thông qua các kênh marketing của ngân hàng và thông qua các phương tiện tuyên truyền của nhà nước.

- Có các biện pháp khuyến khích các doanh nghiệp có vốn mỏng tham gia cùng đầu tư các dự án có quy mô lớn.

Hy vọng sự ra đời và phát triển của phương thức tài trợ dự án sẽ làm phong phú thêm cho các sản phẩm ngân hàng và giải quyết được phần nào khó khăn cho doanh nghiệp trong việc tìm nguồn vốn đầu tư cho các cơ hội kinh doanh. ■